

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Virker for et skønnere Danmark

Til Københavns Kommune

Teknik- og miljøborgmester, Nina Hedeager Olsen

Stadsarkitekt, Camilla van Deurs

Direktør Teknik- og Miljøforvaltningen, Camilla Bjerre Søndergaard

Vicedirektør Teknik- og Miljøforvaltningen, Byens Udvikling, Karsten Biering Nielsen

Planchef Økonomiforvaltningen, Kenneth Horst Hansen

Pressen

København den 10. juni 2021

AKADEMIRAADETS UDTALELSE OM JERNBANEBYEN I KØBENHAVN

Akademiraadet har med stor interesse fulgt udviklingen af den såkaldte Jernbaneby, på det tidligere baneterræn mellem Vesterbro og havnen. Det er et område med store kulturværdier og et potentiale for udvikling af en grøn forbindelse mellem Vesterbro og havnen.

Ved offentliggørelsen af resultatet af et parallelopdrag for området, konstaterer Akademiraadet, at der er indkommet gode forslag på baggrund af et stort set glimrende programgrundlag. Det vindende forslag, fra en projektgruppe ledet af COBE, er både poetisk og pragmatisk og peger frem mod en ny bydel, der kan blive eftertragtet både som bolig- og erhvervsområde, såfremt forslagets intentioner fastholdes.

Som rådgiver for Danmarks stat, regioner og kommuner ønsker Akademiraadet at erindre Københavns Kommune om, at det er byens og dens politiske ledelses opgave og ansvar at fastholde de kvaliteter, der lægges op til i det vindende forslag. Når rådet finder dette nødvendigt, skyldes det, at det fremgår af tidligere og aktuelle byudviklingsprojekter i kommunen, at det ofte bliver penge, der afgør planbeslutninger, frem for borgernes livskvalitet. Det gælder for eksempel udviklingen i Nordhavn, lokalplanen for Stejlepladsen, og de vidtløftige planer for Lynetteholm.

De tre nævnte eksempler har et grundlæggende vilkår tilfælles med Jernbanebyen: adgangen til bydelene sker/skal ske gennem en smal sluse, hvor der ikke reelt er mulighed for udvidelse eller alternative ruter. Det er et vilkår, der ofte gælder, når man vil udvikle tidligere infrastruktur-områder som havneanlæg eller i dette tilfælde et jernbaneterræn, for eksempel også for Godsbaneterrænet i Aarhus, og Aarhus Ø. Og det er en alvorlig udfordring, der kan begrænse interessen for et område, uanset hvor attraktivt det i øvrigt er. Både for Nordhavn, Stejlepladsen og nu for Jernbanebyen har en del af løsningen været, at man forsøger at markedsføre bydelen som en "blød by", der fortrinsvis

er for fodgængere og cyklister. Det kan ingen vel være imod. Men det kræver, at den bløde infrastruktur, i form af gode stier med læ, god offentlig transport og gennemtænkte gader og pladser, fastholdes i gennemførelsen af projektet. De første etaper af Nordhavn er ikke overbevisende i den henseende.

En anden udfordring, der både knytter sig til den begrænsede adgang og til borgernes oplevelse af livskvalitet, er bebyggelsesprocenten. Gennem de forgangne 25 år har det været et dogme i København, at befolkningstilvækst og høj bebyggelsestæthed er et utvivlsomt gode. Det er nok en forståelig modreaktion efter den voldsomme krise, der ramte byen i 1970'erne og 1980'erne. Men Akademiraadet ønsker nu at anfægte dogmet om vækst indenfor kommunegrænsen.

Akademiraadet mener, at det er meningsfuldt og positivt at udvikle Jernbanebyen, fremfor at inddrage naturområder til lands og til vands. Men rådet mener samtidig, at udviklingen bør være bæredygtig, både i forhold til energi og klima, og i forhold til befolkningstætheden i området. En relativt tæt bebyggelse er et gode, for livet mellem husene og herunder for potentialet for udviklingen af små erhverv, så som værksteder, caféer og butikker. Men for høj tæthed er problematisk, både på grund af trafikbelastningen og i forhold til borgernes livskvalitet. Det er vi alle blevet mere opmærksomme på under Coronapandemien. I det vindende forslag til Jernbanebyen er der skabt en fin balance, blandt andet ved at foreslå fem slanke, høje bygninger i den østlige del af området, og derved skabe mulighed for en lavere bebyggelse i resten af bydelen. Her kan det desværre blive en fristelse, at gå på kompromis med de høje huses antal, med deres udformning, eller med den øvrige bebyggelses tæthed.

Vi opfordrer Københavns Kommunes politiske ledelse til at være på vagt overfor disse kompromiser.

Både i ejernes oplæg og i parallelopdragsforslagene lægges der vægt på at fastholde værkstederne og græsrodsaktiviteterne i området. Det er af meget stor betydning for enhver storby, at der er plads til alternative miljøer, hvorfra nye ideer spirer. Kommunale politikere kan beskytte den slags miljøer gennem lokalplanerne, og selvom der lige nu gives udtryk for de bedste intentioner, bør man være særdeles opmærksom på dette forhold.

Fremfor at overbebygge grunde i storbyerne, mener Akademiraadet, at kommunerne og regeringen bør genbesøge både den regionale planlægning og den rolle, som salg af ejendomme og byggeretigheder spiller i den nationale og kommunale økonomi. Når vi bygger by, bygger vi for fremtiden, ikke for øjeblikket.

Det er af afgørende betydning for fremtidens København, at de nye bydele udvikles med størst mulig opmærksomhed på bymæssig og arkitektonisk kvalitet. Gennem de sidste mange år har der både i Danmark og globalt været en udvikling, hvor befolkningerne er flyttet til byerne og bylivet bliver anset som det mest attraktive og bæredygtige. Der er imidlertid en udvikling i gang, også internationalt, hvor blikket flytter mod mindre byer og landdistrikterne. En udvikling, der forstærkes af Coronapandemien. Hvis København fortsat skal være en attraktiv by, der tiltrækker aktive borgere og investorer, skal man sikre kvaliteter, der holder, også i en tid med andre idealer om det gode liv.

Det er altid svært at forestille sig fremtiden. I 1996 kunne ingen forestille sig, at København i fremtiden ville være en af verdens skønneste byer. Og de fejltrin man begik dengang er stadig triste spor af dårlig planlægning. Lad os ikke begå nye fejl i dag.

Akademiraadet stiller sig gerne til rådighed for dialog.

Med venlig hilsen
Akademiraadet

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiraadet behandler henvendelser fra statslige myndigheder og kan på eget initiativ indhente oplysninger fra og fremsætte erklæringer over for statslige myndigheder og institutioner samt over for offentligheden. Akademiraadet står til rådighed som rådgiver i kunstneriske spørgsmål for kommunale myndigheder.